

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจมาวัดมาวากันก็มานี่ไง มาอบรมบ่มเพาะนิสัยของเราไง อบรมบ่มเพาะ เราอยู่ที่บ้านเราก็อธิษฐานกันนั่นแหละ ทุกคนจะบอกว่าเราเป็นคนดี ทำไมต้องไปวัด ไปวัดก็ไปวัดใจของเขานะ เวลาหลวงปู่ตื่นทำนพุด เวลานั้นรถเมล์ เวลาเราทำงาน วันๆ หนึ่งหายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ อย่าหายใจทิ้งเปล่าๆ ถ้าไม่วัดใจของเราก็หายใจทิ้งเปล่าๆ ใจ หายใจทิ้งเปล่าๆ ก็ทางวิทยาศาสตร์เขาหายใจเพื่อดำรงชีพ คนเราสมองขาดออกซิเจน ๕ นาที ตายหมด นี่เวลาหายใจหายใจเพื่อดำรงชีพไง แต่ถ้ามีสติมีปัญหา กำหนดสติอยู่กับมัน ถ้าอยู่กับลมหายใจ หายใจเข้านึกพุท หายใจออกนึกโธ มันไม่อมทุกข์ใจ

เวลาหายใจก็หายใจทิ้งเปล่าๆ แต่คิดแต่เรื่องความทุกข์ความยาก คิดแต่ว่าลงรถเมล์ไปจะไปเจออะไร ทำไปมันคิดไปล่วงหน้า คิดไปล่วงหน้ามันก็มีแต่ความทุกข์ความยาก ถ้าความทุกข์ความยาก ใครเป็นคนแสวงหามาละ ก็เราเองเป็นคนไปกว้านมา กว้านมาเพราะอะไร กว้านมาเพราะว่าเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แต่เราไม่เข้าใจถึงหลักการของพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาสอน สอนเรื่องการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย แล้วการเกิด การแก่ การเจ็บ การตาย ตรงข้ามที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วสิ่งใดที่ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายละ สิ่งที่ไม่เกิด มันแก่ มันเจ็บ มันตายเพราะกรรมไง มโนกรรม มันคิด มันหวัง มันโย มันคิดซ่องไปหมด

ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นะ เศรษฐีมหาเศรษฐีเวลาตายไปแล้วมาเกิดเป็นตุ๊กแกในบ้าน มาเกิดเป็นตุ๊กแกในบ้านเพราะอะไร เพราะความหวังใจไง ความหวังใจ ความผูกพัน มันมาเกิดอยู่ข้างๆ นั่นแหละ ถ้ามันไม่ได้เกิดเป็นคน มันก็เกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน เกิดอบายภูมิ มาเกิดอยู่นั่นเพราะอะไร นี่ไง ที่ว่าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย แล้วมันเกิด มันแก่ มันเจ็บ มันตายเพราะอะไรละ เพราะความหวัง ความกังวล ความผูกพัน

ความห่วง ความกังวล ความผูกพัน แต่มันผูกพันที่ดีๆ เวลาคนใกล้ชิดสิ้นชีวิต ลูกหลานจะบอกเลย ไม่ต้องเป็นห่วงนะ ไม่ต้องเป็นห่วงเป็นไยนะ ทางบ้านเรารักษาดูแลตัวเราเองได้ ขอให้ไปตามเวรตามกรรมนั้นเถิด ขอให้มีความสุขความสงบเถิด นี่เวลาอวยพร อวยพรกันได้แก่นั้นแหละ อวยพรก็คืออยากให้ทำให้ได้ แต่ทำได้หรือเปล่านั้น ถ้าทำได้ มันต้องทำได้ตั้งแต่ตอนนี้ง

ทัศนคติ เพราะความมีทัศนคติของคน จริตนิสัยของคน มันไปผูกมัดไว้ทั้งนั้นนะ เวลามันไปผูกไปมัดไว้ ไปผูกมัดไว้ทำไม ไว้ผาลตนเองไง แต่ถ้าทัศนคติเป็นบวก ทัศนคติที่ดี เห็นไหม เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร มันมีเวรมีกรรมต่อกัน ความพลั้งเผลอ ความผิดพลาดของคนมันมีทั้งนั้นนะ เราก็มีความพลั้งเผลอ มีความผิดพลาดเหมือนกัน เวลาเราพลั้งเผลอ เราผิดพลาดเหมือนกัน เราทำไปด้วยความไม่ตั้งใจ เราทำไปด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ แต่ไอ้พวกกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันก็เจาะจงใจ เจาะจงคนพาล คนพาลเที่ยวหากเที่ยววางเขา เที่ยวเอารัดเอาเปรียบเขา ไอนั้นมันคนพาล แต่คนเรานะ คนเราไม่สมบูรณ์ สติไม่สมบูรณ์ มันก็มีความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความผิดพลาดของเราไป เราก็มีอย่างนั้นเหมือนกัน ถ้าเราคิดของเราด้วยทัศนคติที่เป็นบวก มันย่อมระงับได้ ถ้ามันระงับของมันได้ ระงับในปัจจุบันนี้ไง

แต่ทุเรียนก็ออกเป็นทุเรียน เงาะก็ออกเป็นเงาะ จริตนิสัยของเขา ถ้าจริตนิสัยของเขาเป็นอย่างนั้น เราระงับของเรา เราระงับด้วยการไม่จองเวร เราไม่จองเวรจองกรรมกับใครหรอก แต่ทุเรียนมันตกใส่หัว มันเจ็บ ทุเรียนมันมีแต่หนาม เดินมามันตกใส่ร่างกายเรามันก็เจ็บปวด

นี่ก็เหมือนกัน ทัศนคติก็เป็นแบบนั้น เวลาเขามาใกล้ชิดมันก็เป็นแบบนั้นนะ ถ้าเป็นแบบนั้น เวรย่อมระงับด้วยการไม่จองเวร แต่กันไว้ไม่ให้เข้ามาใกล้ กันมันไว้เลย อย่าให้มันเข้ามาใกล้ เพราะเดี๋ยวมันตกใส่แล้วมันเจ็บ

นี่ไง คนที่มีสติมีปัญญาเขามีสติเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป แต่เวลาเอาจริงเอาจิ้งจิ้งมา อริยัจจมีหนึ่งเดียวนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสธรรม เทศนาว่าการพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ มีดวงเห็นธรรม เวลาเป็นธรรมๆ มันอันเดียวกันทั้งนั้นนะ เพราะเป็นอันเดียวกัน สิ้นกิเลสแล้วไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงตั้งเป็นเอตทัคคะ คือความถนัด ความถนัดของตน แต่มันจะเป็นไปได้มันต้องเป็นไปได้พ้นจากทุกขนั้นนะ

พอพ้นจากทุกข์ไปแล้ว พระสมัยพุทธกาล สามเณรน้อยเป็นพระอรหันต์ตั้งแต่อายุ ๗ ขวบ รับประทานที่ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระภิกษุเทศก์ เป็นคนผู้ดูแลรักษา พระอรหันต์มันจะไปลำเอียงอะไร มันไม่ลำเอียงหรอก แต่มันเป็นเพราะทัศนคติ เพราะมันเป็นเวอร์กรรมของสัตว์โลก พอเป็นเวอร์กรรมของสัตว์โลก มันจะเสมอภาคกันได้อย่างไร ประชาธิปไตยๆ นี้นี้มือยังไม่เท่ากันเลย ความคิดของคนจะเท่ากันไหม เวลาประชาธิปไตย เสียงหนึ่งเสียงเท่ากันๆ เวลาเสียงเท่ากัน วิกให้ลงไหมล่ะ หนึ่งเสียงเท่ากัน ถ้าผู้มีอิทธิพลก็ยกตามกันไปหมดเลย นี่ไง เวลาพูดมันพูดได้ทั้งนั้นนะ แต่ข้อเท็จจริงมันเป็นไปไม่ได้หรอก แต่เป็นการปกครองที่เลวน้อยที่สุด เขาก็ยอมรับ เลวน้อยที่สุดไง แต่ถ้ามันคนพาลขึ้นมา มันก็เลวมากที่สุดไง มันยึดครองใจ นี่ เรื่องของเวอร์เรื่องของกรรม

นี่มือคนยังไม่เท่ากันเลย ทัศนคติคนไม่เหมือนกัน ถ้าไม่เหมือนกัน แต่ถ้ามันมีอำนาจวาสนามากน้อยแค่ไหน ถ้ามีอำนาจวาสนามาก พาหิยะ พาหิยะพึงธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าคนเดียวเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา แต่กว่าจะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมา เพราะเขาสร้างบุญสร้างกุศลของเขา เขาไปภาวนาอยู่บนหน้าผาตัด ถีบพะองลงมา สละชีวิตๆ

เขาสละชีวิตมาก็ภพก็ชาติแล้ว เราเห็นอะไร เราไม่เห็นสิ่งใดเลย เราไม่ได้ทำมาเท่าเขา แต่เวลาจะเอาสติปัญญาเท่าเขา เวลาเขามีสติปัญญาของเขา เขามีบารมีของเขา เขาฟังสิ่งใดแล้วเขาก็ สะเทือนใจของเขา ใจเราฟังแล้วฟังอีกอย่างกับก็สี่ซอ มันดำน มันไม่รับรู้หรอก ไม่รับรู้แล้วจะให้เหมือนกัน ทัศนคติ ทัศนคติที่เป็นบวก ทัศนคติที่เป็นลบ

แต่ถ้าคนที่มีความอำนาจวาสนา เขาพยายามของเขา ถ้าพยายามของเขาจะ ทำความสงบใจเข้ามา เวลาใจสงบเข้ามา ฤทธิชีไพรในสมัยก่อนพุทธกาลเขาก็ทำความสงบของเขา สมาธิมันมีอยู่แล้ว ถ้าเข้ามาสู่สมาธิ เวลามันเกิดปัญญามันจะเป็นภาวนามยปัญญา ถ้าไม่เข้ามาสู่สมาธิ ทัศนคติ ทัศนคติก่อนจะเข้ามาสู่สมาธิมันก็มีจริตนิสัยของคนแตกต่างกันไป นี่การกระทำ มันถึงแตกต่างกันไป ใจแตกต่างกันไป ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยมุมมองของตน ธรรมะเป็นอย่างนั้นๆ

ไม่มี อริยสัจมีหนึ่งเดียวเท่านั้น ถ้าหนึ่งเดียว นั่นมันโลกียปัญญา ปัญญาสัตยาตญาณ ปัญญาของโลกใจ ปัญญาจากอวิชา อวิชาคือความไม่รู้ในใจของคน ถ้าเข้าสู่สู่สมาธิ ด้วย

สติด้วยปัญญา มันเป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิคือมีสติมีปัญญารักษาหัวใจของตน ถ้ามีสติปัญญารักษาหัวใจของตนนะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

ถ้าจิตสงบมันแว้งว้าง มันอึดอึด มันสุขมากๆ เลย เขาถึงคิดสุขๆ ใจ เวลาเขาคิดอย่างนั้น นี่ เวลาเขาเข้าไปคิดในสมาธิ แต่คนมีสติปัญญา ถ้ารักษาได้อย่างนี้ได้แล้ว ถ้าฝึกหัดใช้ปัญญา ถ้าเข้าสู่สัมมาสมาธิแล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญามันใช้อะไรล่ะ ปัญญามันเห็นสติปัญญา ๔ ถ้ามันเห็นสติปัญญา ๔ เหมือนกัน ผู้ใหญ่เห็นอย่างหนึ่ง เด็กเห็นอย่างหนึ่ง เวลาเด็กๆ มันเล่นของมัน มันอยากได้ของมัน เด็กๆ มันอยากโตไวๆ มันอยากพ้นจากการครอบงำของพ่อแม่ มันอยากจะเป็นอิสรภาพ มันไม่อยากให้พ่อแม่คอยชี้นำมันทั้งนั้นนะ อยากจะโตไวๆ ไอ้คนแก่คนเฒ่าไม่อยากตาย อยากให้วันเวลามันหยุดเลย ไม่ให้มันเดิน หยุดแค่นี้แหละ

นี่ใจ มุมมองของใครล่ะ ถ้ามุมมองของเด็กๆ ก็มุมมองไปอย่างหนึ่ง อยากจะโตไวๆ อยากจะโตไวๆ อยากจะพ้นจากการครอบงำ อยากจะเป็นอิสระ แล้วมันเป็นอิสระไหมล่ะ พอโตขึ้นมาหัวตกเลย คอตก เป็นเด็กเป็นน้อยมีคนคุ้มครองดูแล ทำอะไรมันก็มีผู้คอยกำจุน พอโตขึ้นมาต้องปากกัดตีนถีบด้วยตัวเราเอง พอตัวเราเอง มันอยู่ที่วาสนาแล้ว อยู่ที่เขาวนปัญญาแล้ว คนที่โลกจืด ความโลภ มันมีแต่โลภะ อยากได้ใจ เวลาโมหจริต มันจรตนิสัย พอจรตนิสัยอันนั้น ทศนคติใจ มันปะทะ มันออกไปปะทะเขาทั้งนั้นนะ ทุกข์ทั้งนั้นนะ มีแต่ทุกข์กับทุกข์ นี่ใจ นี่เวลาเรื่องความเป็นอยู่ของโลกใจ

แต่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเหยี่ยวาตรงนี้ใจ ที่ศาสนามันสำคัญ มันสำคัญตรงไหน สำคัญที่ตรงมันเหยี่ยวาหัวใจเรานี้ใจ เหยี่ยวาหัวใจของเรา คนที่มีสติปัญญา คนที่มีปัญญามากๆ เขายับยั้งสิ่งที่มันจะออกไปปะทะกับสังคัม ยับยั้งคือเอาตัวรอดได้ใจ เอาตัวรอดได้แล้ว แล้วมองสังคัมใจ เอาตัวรอดได้แล้วนะ ในที่ทำงานของเราทำไมมีปัญหากันไปหมดเลย ถ้าใครมีสติปัญญา มันเห็นปัญหา ปัญหามันเกิดจากอะไร ถ้ามันดับตรงนั้นมันก็จบใจ แต่ถ้าคนที่ไม่มีความสติปัญญานะ พวกเขาพวกเรา แบ่งข้างพิศกันแล้ว

นี่ใจ คุณที่วุฒิภาวะของใจดี วุฒิภาวะของใจมันแตกต่างกัน คนที่มีปัญญาๆ เท่านั้นมันถึงจะเท่าทันความรู้ดีของตน พอมันเท่าทันความรู้ดีของตน มันดูแลหัวใจของตน นี่ใจ ธรรมชาติเข้ามายเหยี่ยวาใจ นี่ธรรมโอสธๆ ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เพราะเรายังทำ ความสงบของใจเราไม่ได้เลย เพราะเรายังทำความสงบของใจไม่ได้ มันยังเกิดผลของเราไม่มีใจ

สิ่งที่การศึกษาๆ เราเกิดมาเรามีการศึกษา ศึกษาเพื่อมีปัญหา ปัญญาวิชาชีพเพื่อเลี้ยงชีพไง ถ้ามีปัญหามาขนาดไหน มีองค์ความรู้ขนาดไหน ทำงานขนาดไหน มันก็มีความรู้ของมัน

นี่ก็เหมือนกัน ทักษะคติของตนมีความรู้มากขนาดไหน ทักษะคติของตนมีบารมีมากน้อยขนาดไหน เป็นมุ่มมอม มันก็เป็นทักษะคติอันหนึ่ง เป็นโลกียปัญญา เป็นปัญญาโลก นี่ไง ที่ว่ากรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กันไง เพราะการกระทำ พันธุกรรมของจิตที่มันได้ตัดแต่งมา ที่มันได้พัฒนาของมันมา มันสูงมันต่ำของมัน เวลามันพิจารณาของมัน

แต่ถ้าเวลาจะประพฤติปฏิบัติ จะพยายามมีคุณสมบัติของตน เรามีคุณสมบัติของตนต้องทำ ความสงบของใจเข้ามา ถ้าใจสงบเข้ามาแล้ว ทักษะคติอันนั้นเข้ามาสู่ความสงบอันนี้ ถ้าจิตมันสงบแล้ว ถ้ามันเห็น ถ้ามันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมในสติปัญญา ๔ เวลาประพฤติปฏิบัติ เวลาคุยกันไม่ว่ากว่าปฏิบัติแนวทางสติปัญญา ๔ แนวทางสติปัญญา ๔...แนวทางสติปัญญา ๔ โดยทักษะคติ โดยความคิดของตน มันก็เลยไม่เป็นความจริงใจ

แต่ถ้าเป็นความจริงใจ จิตมันสงบแล้วมันเป็นปัญญาของเรา จิตสงบแล้ว ทักษะคติของใครก็แล้วแต่ มันเข้าไปสู่สากล สากลคือความปล่อยวาง ความปล่อยวางให้จิตมันเป็นอิสระ เป็นอิสระแล้วถ้ามันฝึกหัดได้ ถ้ามันฝึกหัดได้ ถ้ามันนุ่มไปเห็นสติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริง นี่ผู้ใหญ่เห็น ผู้เฒ่าผู้แก่เห็น ผู้ที่ผ่านราตรีมา เห็นไหม คุณติ เราโตขึ้นมา ไปวัดไปวาาก็ไปทำบุญทำกุศลกัน ด้วยสติด้วยปัญญา โต้เถียงกันด้วยธรรมะ พยายามขัดแย้งกัน พยายามทักษะคติคุยกันเพื่อความรู้ของตนใจ ความรู้ของตนก็ความรู้ในขั้น ๕ ความรู้ในถึงขยะไง ก็มีแต่ถึงขยะ มีแต่กิเลสยังสงสัยไปตลอดใจ พอจิตมันสงบแล้วเวลาเกิดปัญญาของตนขึ้นมา จิตสงบแล้วฝึกหัดใช้ปัญญาของตน นี่เป็นปัญญาของตน เป็นของของตนใจ

อริยสังฆะมีหนึ่งเดียว ศีล สมาธิ ปัญญา อริยสังฆะมันเกิดที่นี่ ถ้าเกิดที่นี่ขึ้นมา ผู้รู้จริงเขาเกิดที่นี่ พอเกิดที่นี่ มันเป็นปัญญาของเรา คุณติ เวลาธรรมะเชี่ยวชาญหัวใจของเรา เรายังบรรเทาความทุกข์ของเราได้ แต่ถ้ามันเกิดสติปัญญา เกิดมรรคขึ้นมา โอ้โฮ! มันพิจารณาของมันนะ รสชาติๆ สิ่งที่เกิดขึ้นนี้ยังมีหัตถ์ศรรยเข้าไปใหญ่ ความมหัตถ์ศรรยอย่างนี้มันเป็นสมบัติของเราใจ มันถอดมันถอน มันคลายใจ แม้แต่เวลาทำความเข้าใจเข้ามา ใจสงบแล้วยังมีความมหัตถ์ศรรย สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี มันเว้งมันว่าง มันมหัตถ์ศรรยไปทั้งหมด แต่รักษาไว้ไม่ได้ รักษาไว้ไม่เป็น

เพราะเรายังมีจิตได้สำนึก ยังมีรสมีชาติ มีความพอใจ มีจิตนิสัย มันถึงทำให้รักษาสมาธินี้ได้ยาก
ไป

แต่ถ้าจิตมันสงบแล้วมีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ เห็นไหม พระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธะ ให้พุทธะนี้ออกฝึกหัด ออกฝึกงาน ถ้าพุทธะนี้เห็น นี่ใจ เห็นสติปัญญา
๔ ตามความเป็นจริง นี่สติปัญญา ๔ ตามความเป็นจริงในความปรารถนา ในความมุ่งหมายของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่สติปัญญา ๔ ในความมุ่งหมายของพวกเราไป โอ้พวก
เด็กน้อย นี่ทัศนคติ เห็นสติปัญญา ๔ โดยทัศนคติของตนไป เห็นกายๆ

เห็นกายอย่างไร เห็นกาย คนเรานะ ทำหน้าที่การงาน คนเราทำหน้าที่การงานมา ได้
ผลตอบแทนมา โอ๊ย! มันเห็นคุณค่ามากนะ เวลาแบมือขอพ่อแม่ พ่อแม่ให้เท่าไรก็เอา อ้อนเอา
ร้องให้เอา บีบคั้นเอา จะเอาเงินให้ได้ แต่เวลาเราต้องปากกัดตีนถีบหาอยู่หากินเอง เงินยังมีค่าเลย
เงินนี้หายากนะ กว่าจะได้มาด้วยน้ำพักน้ำแรง แต่คนที่ยังประมาทเล่นเล่ของมันก็ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ใช้จ่าย
แล้วไม่พอ ไม่พอใช้จ่ายก็กู้หนี้ยืมสิน แต่คนที่รู้จักประหยัดมัธยัสถ์ เขาหาของเขาма เขามี
คุณค่าของเขา

นี่ก็เหมือนกัน เวลาจิตมันสงบแล้วถ้ามันเห็นของมัน มันรู้ของมัน มันทำของมันขึ้นมาเอง
มันอาบเหงื่อต่างน้ำมา มันประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันเป็นความจริงขึ้นมา สาธุ! หลวงปู่เสาร์
หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบแล้วกราบเล่า เวลากราบ
แล้วกราบเล่า แต่เวลาเป็นความจริง เป็นความจริงในใจของเราไป ถ้าเป็นความจริงในใจของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาล ตั้งให้เป็นเอตทัคคะ แล้ว
พระอรหันต์มหาศาลเลย เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าดำรงชีพอยู่ วัดทั้งวัดมีแต่พระ
อรหันต์ ไปที่ไหนมีแต่พระอรหันต์ พระอรหันต์เต็มไปหมดเลย แต่โอ้พระที่เห็นแก่ตัวๆ ก็
เยอะเยอะไป ฉัพพัคคีย์ สัตตรสวัคคีย์ ถ้าไม่มีธรรมวินัย วินัยที่เกิดขึ้นมาเพราะพระทำผิด พระทำ
ผิดขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะบัญญัติๆ บัญญัติเพราะมีเหตุขึ้นมา ถ้ายังไม่มีเหตุ
ขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะไม่บัญญัติ ฉะนั้น เวลาบัญญัติขึ้นมา มันก็แฉไปเรื่อย

ในสังคมทุกสังคมมีคนดีและคนเลว ทีนี้คนดีคนเลวมันก็อยู่ข้างนอกใจใหม่ เวลาศึกษา
แล้วเราอยากเป็นคนดี อยากให้ศาสนารุ่งเรือง อยากให้ทุกอย่างดีงามทั้งนั้นนะ แต่ความดีงามนี้
มันดีงามจากมโนกรรม มันดีงามมาจากทัศนคติ มันดีงามมาจากหัวใจ หัวใจได้ตัดแปลงแก้ไข

แล้วสะอาดส่องแผ้ว แล้วมันจะเกิดมโนกรรม เกิดทัศนคติที่เอารัดเอาเปรียบเขาได้อย่างไร แต่
มันภาวนาไปแล้วยังเกิดทิฏฐิมานะ ยังเกิดการถือตัวถือตน โมฆบุรุษ อยากดังอยากใหญ่ ตาย
เพราะลาภไป

ถ้าเป็นพระพุทธศาสนาสอนให้อ่อนน้อมถ่อมตน ประหยัดมัธยัสถ์ ไม่มีหรอกจะสอนให้
ฟุ่มเฟือย ไม่มี พระพุทธเจ้าไม่เคยสอนให้ฟุ่มเฟือย พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนให้อวดเนื้ออวดตัว
พระพุทธเจ้าไม่สอนให้ว่าลาภสักการะมหาศาล แม้แต่พระสิวลิตีที่มีลาภมาก มันก็เป็นอำนาจ
วาสนาบารมีของท่าน ท่านก็รับรองไว้เท่านั้นเอง โดยความเป็นจริงชื่นชม ชื่นชมพระกัจจายนะ
ใจ ให้พระโสณะมาเผ่าใจ ให้พระโสณะอยู่ในวิหารเดียวกัน เทศนาว่าการให้ฟัง สิ่งที่ได้ทำมา
สาธุ สาธุมาตลอด แล้วมาจากไหนล่ะ

ในพระไตรปิฎกนะ เวลาห้ามไม่ให้พระเจ้าไปหาท่าน ท่านจะวิเวก องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ใครเข้ามาเป็นอาบัติปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่พระปฏิบัติเวลามีข้อข้องใจ เหมือนกับ
หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น เหมือนกับครูบาอาจารย์ของเราเลย เวลาแก้จิตๆ เวลาคนมันไปติดขัด
ขึ้นมา โอ้โฮ! ออ มันจะแตก พอกมันจะแตกขึ้นมา ถ้ามีคนดูแลรักษา มันจะผ่านไป

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเว้นเลยนะ อยู่ในพระไตรปิฎก แต่พอพูดไปแล้วก็
อ้าง ในศีลสี่ของใครก็ว่าศีลสี่ของตัวดีทั้งนั้นนะ แต่เอาความเป็นจริง เอาความเป็นจริง ทุกข์
สมุทัย นิโรธ มรรค เอาความเป็นจริงที่ทุกข์มันเผาผลาญ เอาความเป็นจริงที่คนแก้ทุกข์ เอาความ
เป็นจริงของคนทำงานบากบั่นมันทุกข์แค่นั้นแหละ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครู
บาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมาแล้วท่านรู้ว่าเวลาปฏิบัติมันวิกฤตขนาดไหน

นี่ไง เพราะมันพ้นจากวิกฤตนั้นแล้ว หลวงตาท่านบอก อยู่ป่า ๕ ปีไม่มีใครเห็นความบาก
บั่นของเราเลย พอกออกมาแล้วถึงว่าเราดี ๆ ใจ

กว่ามันจะดีมันต้องมีที่มาที่ไป กว่ามันจะดีมันต้องมีเหตุมีผล มันไม่มีความดีขึ้นให้กัน
หรอก ความดีมันต้องเกิดจากการกระทำ ความดีต้องเป็นความจริงของเรา ถ้าความจริงของเรา
ฟังธรรม ฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ใจ ให้เรามีคุณธรรม ให้เรามีธรรมโอสธเข้าไปจนเจือ เข้าไปบรรเทา
ทุกข์ แล้วถ้าผู้ปฏิบัติเข้าไปก็มีธรรมโอสธ ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต มันจะเป็นสมบัติของ
เรา เอวัง